

Roflics Fanni

Egy apró álom

Nyár volt. Meleg, száraz nyár. Néha egy-egy búslakodó felhő átlegegett a melegszívű nap előtt. Ha körülnéztem, mindenütt zöldellő fák, bokrok ücsörögtek az utak szélén. Többször haladtak el klaffogva táltos lovas szekerek, terhükként csábos gazdag nőkkel, daliás úriemberekkel, netán üresen haladva, hogy utast szerezzenek maguknak.

Éppen elmélkedtem a nyár eleje óta tartó forgatag mivoltán, amikor is nem messze tőlem egy hátas paripa tűnt fel. Hátán Xántus János zoológus, etnográfus és utazó. Ahogy felnéztem rá, maga volt a büszkeség, elszántság. Arcán előbújt egy elégedett mosoly, majd üdvözölte társait: Szabó József geológusprofesszort, Kubinyi Ágostont, a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatóját és Gerenday Józsefet, a Fűvészkert igazgatóját. Pontosan emlékszem még a boldog rezgésekre, amelyek érezhetőek voltak a hullámozó levegőben. Ahogy gyűltek az emberek 1866. augusztus 9-én a Városliget északnyugati csücskében, ahogy csengő kacajok szaladtak széjjel a vidám fogatok között. Ahogy hallani lehetett furcsa lények párbeszédét...

Igen. Furcsa lények. Az előző hetekben rengeteg hatalmas szállítmány érkezett felénk. A fuvarosok kiáltottak mindenféle nevet, amelyeket én még sosem hallottam azelőtt. De most már bármikor felismerem a zsiráfot, a barna medvét, a sokféle majmot és papagájt. Ha emlékeim nem csalnak, 34 féle állat került ide ebben az időszakban. Majd eddig a csütörtökig 11 egészen nagy házikó épült, több kicsi kuckóval, ahol körülbelül 500 állat pihenhet meg. Igen ám, de mesélek én még izgalmasabb történetet is!

Ami már el is kezdődött ezen a napon, hiszen abban a percben, amikor Xántus János és társai (akik egyébként az állatkertet alapították) megsarkantyúzták csődöreiket, hatalmasat koppant a fejem. Az állat patája pont felkapott, és beröpített az állatkert kerítése mögé. Szerencsémnek köszönhetően éppen egy kis tócsába csobbantam, szinte kacsázva a felületén. Így végre lemoshattam magamról a nyáron oly sokáig rajtam ragadt porszemeket. Míg így mosakodtam, felfedeztem, hogy medencémben két másik kavics is fürdőzik.

Beszélgetésbe elegyedtünk, majd jó barátságot kötöttünk. Azonban már azon az éjszakán csikorgó-nyikorgó hangot hallottam. Amint körbenéztem, már fel is kapott egy kerék. Furcsa szagokat éreztem. Rájöttem, hogy a kerék egy talicskához tartozik, amelyet egy állatgondozó tologat. Éppen almot hordott a zsiráfokhoz. Lepuffant a taliga, én pedig lehuppantam. Hogy milyen érdekes állat a zsiráf!? Képzeljétek el, úgy iszik, hogy hosszú nyakát a behajlított elülső lábai közé biggyeszti! Ezen a furcsa helyen tartózkodtam még egypár évig. Így láthattam a komédiásokat, akik a vendégek kedvében szerettek volna járni, és jól meg is kacagtatták őket. A mutatónyosok előtt ámuldoztak a nézők tátott szájjal, és persze szórakoztattak minket is a mulatságos tevékenységeikkel. Úgy-úgy, de eljött egy borzasztó időszak. Ekkor azt hittem, hogy szörnyűbb dolog nem is jöhet már... Az állatok rossz minőségű takarmányt kaptak, ugyan-

is kevés pénzből gazdálkodtak a tulajdonosok. Emiatt nemcsak csontosodni kezdtek az állatkák, hanem sokuk el is pusztult. Majd télre beköszöntött egy gonosz járvány, sőt éhes, betolakodó rókák megnegyedelték a madárállományt is.

1873-ban elsétált mellettem Serák Károly. Éppen arról beszélgettek társával, hogy miként vezeti majd az állatkert életét. Jól emlékszem, hogy milyen hosszú ideig igazgatta az épület hogylétét. 1906-ig a vezetése alatt sok-sok állat került hozzánk. Jónással, a nílusi vízilóval sokat beszélgettünk is! Panaszkodott, hogy szűk a hely, de megnyugvásul közölte, hogy jár hozzá az állatorvos, így végül is minden rendben van. Amikor átkerültem a medvékhez, hasonló híreket közöltek. De így volt ezzel az újonnan érkezett gnú, ahogy a fókák és a majmok is. Sok-sok állat érkezett otthonunkban 1898-ban, így már egész nagy családdá fejlődtünk.

Egy rigó repült közénk. Abban a pillanatban még jókat mosolyogtunk a kerítéssel, aki majd behalt a csiklandozásba, amit egy medve okozott neki, vakarózásával. De a kerítés hősiezen viselte a megpróbáltatásokat, és dolgozott úgy, ahogy azt neki elrendelték. Szóval idereppt a rigó. És rossz híreket közölt velünk. Ugyanis az állatkert csődbe ment. A madárka mesélte, hogy valóságos árveréssel az intézmény a főváros kezébe került. A szomorú hír ellenére, én lelkesen álltam a dolog elé, és már annyira a szívemhez nőtt ez az egész, hogy cselekednem kellett. Kivártam a megfelelő pillanatot, és felkapaszkodtam egy buzgón haladó cipellőre. A lábbelit akkor engedtem útjára, amikor felfedeztem, hogy megérkeztem a kellő helyemre. Ezt az ember érzi – főleg, ha kavics –, mikor kell a megfelelő helyen lenni. Vártam egy-két órát, talán napok is eltelték, de eredményesen végeztem. Hamarosan újabb 2000 állat érkezett hozzánk, többüket ajándékba kapta az állatkert. Jó volt ismét új arcokkal találkozni, új barátságokat kötni. És már nem is tűnt furcsának a rengeteg ismeretlen faj!

1912. május 20-án Lendl Adolf, az akkori igazgató motyogott magában, amikor elhaladt mellettem. Egyfolytában egy kavicsról mormolt szavakat: „Hogy lehet ez? Miért volt ott? Szinte csoda.” Máig sem tudom mit jelentett ez, de biztos állítom, hogy közöm van hozzá! De mit tudhat egy magamfajta poros kavics? Szóval Adolf folytatta, és kiderült számomra, hogy Európa egyik legmodernebb állatkertjévé váltunk! És hogy ezt megtarthassuk, pónilovaglással hívtuk fel a figyelmet magunkra. De nem ám csak a pónival! Az emberek a tevé, sőt az elefánt hátán is tehetek egypár kört! Ilyenkor mindig irigység fogott el. Úgy szerettem volna felmászni az elefánt hátára, hogy végre fentről is láthassam a világot. De mindenki az, ahova született. Én a földre, a sárba, a porba. Néha rám taposnak, arrébb rúgnak. Ugyanakkor megmártózhatok a hús pocsolyákban, boldogan cseveghetek a különféle állatokkal, jó barátokat szerezhetek, és mind ezt örök élet mellett! Egyszer még be is kukkanthattam egy helyiségbe, ahol filmet vetítettek a közönségnek. És még katonazenekar is szórakoztatott minket! Azonban a kedvencem mégis a sziklavendéglő volt. Hiszen mégiscsak az őseim adtak otthont neki! Egy kislány és a szülei abban a hónapban már negyedszer jöttek látogatni minket. Sőt, nemcsak ők, más családokat is láttam már többször jönni! És ekkor tudtam meg, hogy az állatkert újítása a bérletjegy volt!

Elérkezett az első világháború. A látogatók hanyagolták az állatkertet, és egy idő után már senki nem érkezett hozzánk. Nagyon nehéz volt takarmányozni, a munkaerőt is úgy kellett kutatni. Majd hamar véget ért a szörnyű időszak. Az állatállomány ugyan lecsökkent, de szaporítottak is ugyanakkor. Az a rengeteg

kis csemete! Csikók meg gidák, és apró csetlő-botló gyerkőcök! Leleményesen kitalálták, hogy új állatokat cserékkel szerezhettek. Így is lett. Búcsúznunk kellett a fiataloktól, néha idősebbektől. Cserébe megint új barátok jöttek közénk!

A második világháború sokkal borzasztóbb volt. Az összes épületet lerombolták, mennydörgött és durrant minden. Hatalmas törmelékek zuhantak a fejemre, minden ház sírt, zokogott. A kerítés sem kacagott már, ő is nyöszörgött a terhe alatt. Puffantak a fák, amikor leérkeztek nyögve a földre. Állatok százai pusztultak el. 2500 állatból csak 15-en éltek túl! Bús, szürke évek voltak ezek. Egy percig nem láttunk mosolyt a beton arcán. Egy másodpercig nem kuncogott az éhezõ egér. Magam is megsérültem. Letörött belőlem egy darabka, amelyet a viharok el is mostak. Bánat ült az egész világon.

1945. május elsejére hatalmas kitartással újra bontani kezdte szárnyait az állatkert. Ekkor már nem láttam kiutat. Feladtam minden reményt. Csak az elefántház maradt ép! És éppen ezt használták ki. Ide költözött jó néhány állat, és innen építette fel magát ismét a kert. 1957-re már füzetsorozatot is adtak ki, melyben a látogató hasznos és érdekes információkat tudott meg az állatkertről és a benne lakókról.

Ahogy haladt velünk az öreg idő, több és több házikó épült. 1987-ben például az emberszabású majmok háza, vagy ott van az 1996-ban épült parasztudvar. Ne felejtjük el, hogy manapság is sok újdonsággal várja a látogatót az állatkert! 2006 óta a krokodilházat lehet megcsodálni, 2010 óta a zsiráf- és bölényházat!

A múlt hónapokban pályázatot is indítottak az állatkertben! Úgyes kezű és elméjű fanatikusok írhattak az állatkert életéről. Így mesélhettem el nektek én is a történetemet, üldögélve egy melegen tartó kézben, a póniló hátán.

Nyár van. Meleg, száraz nyár. Néha egy-egy búslakodó felhő átleg a melegszívű nap előtt. Ha körülnézek mindenütt zöldellő fák, bokrok ücsörögnek az utak szélén...

